

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความสำเร็จของอุตสาหกรรมที่สนองต่อการอุปโภคและบริโภค ในประเทศเป็นหลัก ทำให้ภาคอุตสาหกรรมพัฒนาขึ้น โดยรับการสนับสนุนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) เป็นต้นมา การขยายตัวของอุตสาหกรรมทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็กระตุ้นมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาการค้า การบริการให้สูงขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรมมีค่าลดลง

อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นส่วนหนึ่งของผังการใช้ที่ดินกรุงเทพมหานครได้ถูกกำหนดให้เป็นย่านอุตสาหกรรมตั้งแต่การวางผังลิตซ์ฟีลด์ พ.ศ. 2503 ผังนครหลวง พ.ศ. 2443 และกระทั่งถึงโครงร่างผังเมืองรวมสมุทรปราการฉบับปัจจุบัน ซึ่งกำลังดำเนินการให้มีการประกาศใช้

จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ของนางสาวศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์ เรื่อง "การศึกษาและบทวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ตั้งและสภาพแวดล้อม ของย่านอุตสาหกรรมในเขตสาขาภิบาลพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ" ในปี พ.ศ. 2522 พบว่า ความเหมาะสมในเรื่องของทำเลที่ตั้ง องค์ประกอบท้องถิ่นจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการกำหนดเขตอุตสาหกรรมในผังการใช้ที่ดิน ทำให้ย่านอุตสาหกรรมพระประแดงเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในจำนวนโรงงานและปริมาณการจ้างงานในอุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความมาคือ การขาดการบังคับใช้ผังการใช้ที่ดิน การกระจายของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการไม่สม่ำเสมอในพื้นที่ การขาดแคลนน้ำและปัญหามลภาวะอันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในบริเวณดังกล่าว

การที่ย่านอุตสาหกรรมพระประแดง ตั้งอยู่ในบริเวณที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและกิจกรรมทุกประเภท ครอบคลุมกรุงเทพมหานครยังคงความสำคัญขององค์ประกอบในการพัฒนาอุตสาหกรรมเช่นนี้ ก็คาดได้ว่าอุตสาหกรรมพระประแดงจะยังคงมีความสำคัญต่อไป แต่จากการขยายตัวของการตั้งถิ่นฐาน ออกไปจากศูนย์กลางกรุงเทพมหานครอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ก่อให้เกิดย่านอุตสาหกรรมแห่งใหม่และแหล่งงานเกิดย่านพักอาศัย เช่น บ้านจัดสรรตามพื้นที่ชานเมือง การขยายตัวอย่างรวดเร็ว ดังกล่าว

ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินคิดตามมาอย่างมากมาช ในพื้นที่ของอำเภอพระประแดง ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล ที่สนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมออกไปอยู่ในส่วนภูมิภาค ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เป็นต้นมา อีกทั้ง นโยบายสนับสนุนการสร้างนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม และ ย่านอุตสาหกรรมใหม่ ทำให้ย่านอุตสาหกรรมชานเมืองเดิมในอำเภอพระประแดง ประสบกับ ปัญหาการขาดการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมจากภาครัฐบาล เป็นเหตุให้สภาพปัญหา มีความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้พัฒนาการของย่านอุตสาหกรรม พระประแดง เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยที่นางสาวศิริวรรณ ศิลาพันธ์นั้นท์ ได้ทำการศึกษาไว้เมื่อ 10 ปี ที่แล้วคือ ในปี พ.ศ. 2522

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ในการศึกษาวิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรม พระประแดง โดยครอบคลุมขอบเขตทั้งอำเภอพระประแดง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,059 โรง ตลอดจนศึกษาปัญหาต่าง ๆ อันเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง และเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดิน และพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 ศึกษาวิวัฒนาการย่านอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

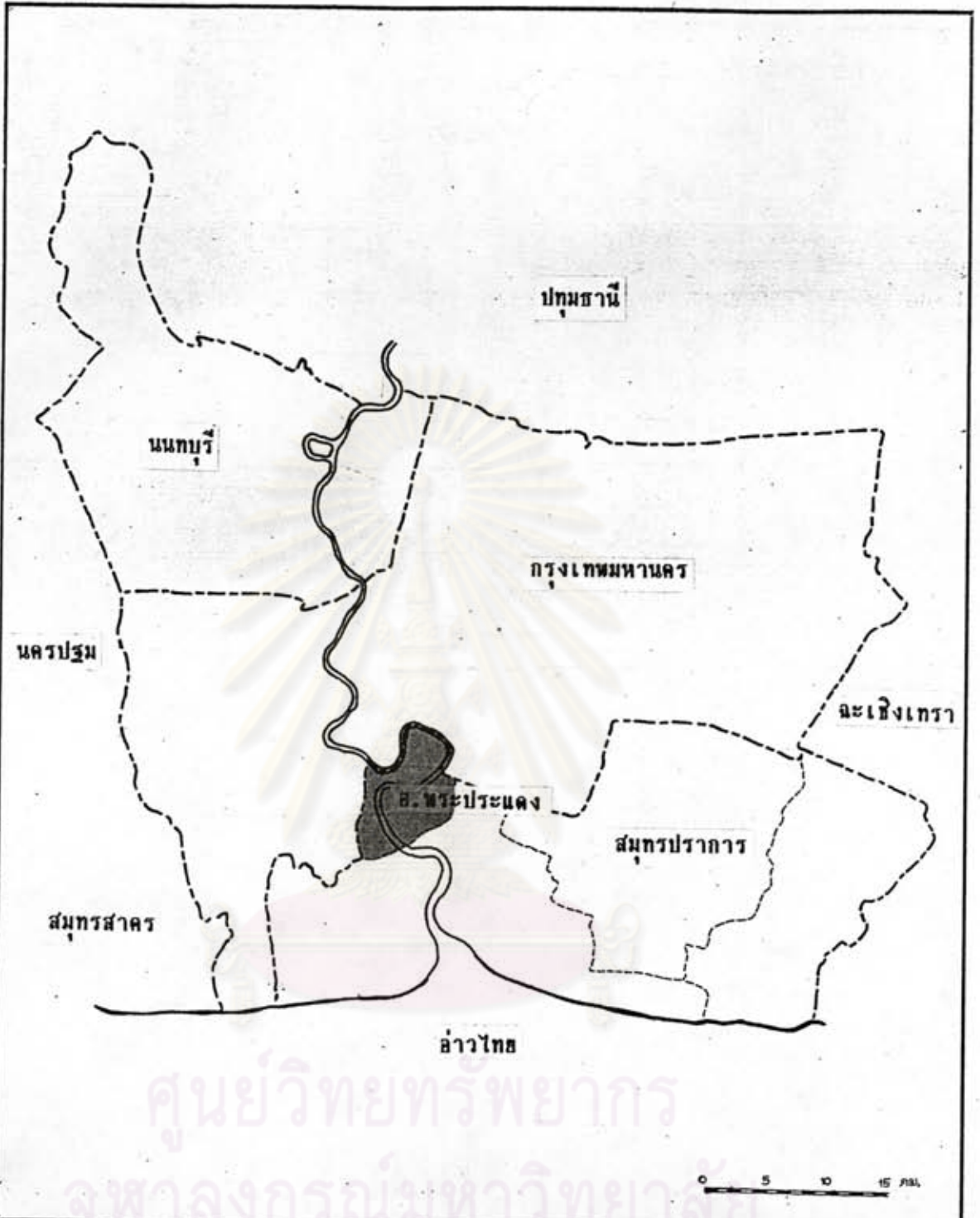
1.2.2 ศึกษาปัญหาอันเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง ที่มีต่อการใช้ที่ดิน การพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อม และการคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคต

1.2.3 เสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดินและพัฒนาเมือง เพื่อรองรับการขยายตัวของ อุตสาหกรรมในอนาคต

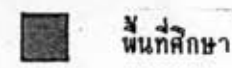
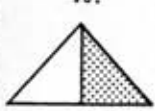
1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 พื้นที่ศึกษา ศึกษาบริเวณพื้นที่ของอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 64.88 ตารางกิโลเมตร ซึ่งตั้งอยู่บนทั้ง 2 ฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยศึกษาในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด

1.3.2 ในด้านเนื้อหา ศึกษาวิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดง นับตั้งแต่ ปี 2512 เป็นต้นมา ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาอันเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่มีต่อการใช้ที่ดิน การพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อม

วิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดงและแนวทางการพัฒนา

แสดง ขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษ	แผนที่ 1.1
สัญลักษณ์ พื้นที่ศึกษา	น.

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

1.4.1 ศึกษาปัจจัยที่ตั้งอุตสาหกรรม และแนวความคิดพื้นฐานและการเกิดเป็นย่านอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง

1.4.2 ศึกษาวิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรม อำเภอพระประแดงตั้งแต่ปี 2512 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ศึกษาจำนวนและประเภทของอุตสาหกรรม ความสัมพันธ์ทางการผลิตของโรงงานในเขตพระประแดง

1.4.3 ศึกษาจำนวนการจ้างงานในโรงงานอุตสาหกรรมตามประเภทอุตสาหกรรม

1.4.4 วิเคราะห์ลักษณะการใช้ที่ดิน และสภาพแวดล้อมของย่านอุตสาหกรรมที่เป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและคาดการณ์สภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนนโยบายในการพัฒนาในภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

1.4.5 สรุปและเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดินและพัฒนาเมืองพระประแดง เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต

1.5 แหล่งข้อมูล

1.5.1 ข้อมูลสถิติ เอกสาร จากหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น

- ที่ว่าการ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
- กรมแรงงาน กรมการปกครอง สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯลฯ

1.5.2 ภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. 2527 มาตรฐาน 1 : 12,000

ปี พ.ศ. 2530 มาตรฐาน 1 : 25,000

1.5.3 แผนที่จากสำนักผังเมือง ปี พ.ศ. 2527 มาตรฐาน 1 : 20,000

1.5.4 ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงพัฒนาการย่านอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง และผลของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนในระยะเวลาที่ผ่านมา

1.6.2 ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ตลอดจนข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบของย่านอุตสาหกรรมพระประแดง

1.6.3 สามารถนำผลการศึกษาไปประกอบการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดิน ย่านอุตสาหกรรมพระประแดง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย